Betänkande UtUB 12/2026 rd─ RP 111/2026 rd

Utrikesutskottet

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande och sättande i kraft av 2017 och 2019 års ändringar i Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande och sättande i kraft av 2017 och 2019 års ändringar i Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen (RP 111/2026 rd): Ärendet har remitterats till utrikesutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört
- ambassadråd Marja Hopia, utrikesministeriet
- ledande sakkunnig Lotta Karlsson, utrikesministeriet.

PROPOSITIONEN

I denna proposition föreslås det att riksdagen godkänner 2017 och 2019 års ändringar av artikel 8 i Romstadgan för Internationella brottsmålsdomstolen samt lagen om sättande i kraft av de bestämmelser i ändringarna som hör till området för lagstiftningen. Godkännandet av ändringarna i stadgan förutsätter inga ändringar i lagstiftningen.

Ändringarna av artikel 8 i stadgan innebär att användningen av vissa vapen och stridsmetoder läggs till bland de krigsförbrytelser som omfattas av Internationella brottmålsdomstolens jurisdiktion vid såväl internationella som icke-internationella väpnade konflikter. Genom ändringarna utvidgas Internationella brottmålsdomstolens jurisdiktion till att som krigsförbrytelser omfatta användning av biologiska vapen och mikrobiella vapen eller toxinvapen, användning av vapen som skadar genom fragment som inte kan upptäckas genom röntgenstrålning samt användning av synförstörande laservapen. Genom ändringarna utvidgas dessutom Internationella brottmålsdomstolens jurisdiktion i fråga om krigsförbrytelser som gäller utsättande av civilbefolkningen för svält som en stridsmetod så att jurisdiktionen också omfattar icke-internationella väpnade konflikter.

För de stadgeparter som har godtagit eller ratificerat ändringarna i Romstadgan träder ändringarna i kraft ett år efter deponeringen av åtagandeinstrumentet. För Finlands del träder ändringarna i kraft ett år efter det att Finlands godkännandeinstrument har deponerats. Den lag

som ingår i propositionen avses träda i kraft samtidigt som ändringarna i Romstadgan träder i kraft för Finlands del, vid en tidpunkt som föreskrivs genom förordning av statsrådet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

(1) I propositionen föreslås det att riksdagen godkänner de ändringar i artikel 8 i Romstadgan för ICC som antogs vid stadgeparternas möten 2017 och 2019. Propositionen innehåller också ett förslag till en så kallad blankettlag, genom vilken de bestämmelser i stadgan som hör till området för lagstiftningen sätts i kraft.

(2) Internationella brottmålsdomstolen (International Criminal Court, ICC) inrättades genom Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen, som antogs i Rom den 17 juli 1998 och trädde i kraft den 1 juli 2002. Finland undertecknade stadgan den 7 oktober 1998. Finland ratificerade Romstadgan år 2000 och den trädde i kraft både för Finlands del och internationellt 2002.

(3) ICC:s jurisdiktion har begränsats till de mest allvarliga brotten som angår hela det internationella samfundet. Brott som omfattas av ICC:s jurisdiktion är folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser samt från och med 2017 aggressionsbrott.

(4) De ändringar av stadgan som nu föreslås bli godkända gäller både artikel 8.2 b och artikel 8.2 e. Genom ändringarna utvidgas ICC:s jurisdiktion till att som krigsförbrytelser i såväl internationella som icke-internationella väpnade konflikter omfatta användning av biologiska vapen, mikrobiella vapen eller toxinvapen, användning av vapen som skadar genom fragment som inte kan upptäckas genom röntgenstrålning samt användning av synförstörande laservapen. Till ICC:s jurisdiktion fogas dessutom som krigsförbrytelse att utsätta civilbefolkningen för svält som en stridsmetod också i icke-internationella väpnade konflikter.

(5) Bakgrunden till de ändringsförslag som ledde till ändringarna av Romstadgan var att användningen av ovan nämnda vapen och stridsmetoder har förbjudits med stöd av internationell sedvanerätt och internationella fördrag som ratificerats i stor utsträckning. Även Finland har ratificerat fördragen i fråga.

(6) Utrikesutskottet påpekar att respekten för internationell rätt och försvaret av en regelbaserad internationell ordning är hörnstenar i Finlands utrikes- och säkerhetspolitik. Finland har förbundit sig till att stödja ICC och främja det straffrättsliga ansvaret för dem som gjort sig skyldiga till de allra allvarligaste internationella brotten samt till att stödja offren.

(7) Finland är part i ICC och har ända sedan domstolen inrättades varit en av dess trogna stöttepelare. Eftersom syftet med ändringarna i Romstadgan har varit att utvidga de krigsförbrytelser som avses i stadgan så att de i stor utsträckning motsvarar innehållet i de ratificerade internationella fördragen och den internationella sedvanerätten, är det viktigt att Finland godkänner ändringarna. Även för att undvika en fragmentering av Romstadgan är det viktigt att stadgeparterna godkänner ändringarna i stadgan, eftersom ändringarna i artikel 8 i stadgan träder i kraft endast för de stadgeparter som har godtagit ändringen.

(8) Genom propositionen godkänner Finland ICC:s jurisdiktion i fråga om de krigsförbrytelser som ingår i propositionen.

(9) Finland svarar för lämnandet av rättslig hjälp och verkställigheten av ICC:s domar i enlighet med bestämmelserna i del 9 och 10 i Romstadgan. Dessutom omfattas verkställigheten av domar av överenskommelsen mellan Internationella brottmålsdomstolen och Finlands regering om verkställighet av domstolens domar (FördrS 38/2011). Enligt propositionen kan det antas att antalet framställningar om rättslig hjälp och verkställighet som riktas till Finland med anledning av rättegångar som gäller de krigsförbrytelser som avses i propositionen blir lågt.

(10) Propositionen uppskattas inte ha några konsekvenser för statsbudgeten. Godkännandet av ändringarna påverkar inte Finlands medlemsavgift. Det är dessutom osannolikt att propositionen har betydande ekonomiska konsekvenser genom nationella domstolsförfaranden. Således är propositionens eventuella ekonomiska konsekvenser ringa.

(11) Propositionen har inga konsekvenser för organisation eller personal. Propositionen har inga konsekvenser för myndigheternas förfaranden och den inverkar inte heller på behörighetsförhållandena mellan myndigheterna.

(12) Sammantaget anser utskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker propositionen utan ändringar.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Utrikesutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner stadgeändringarna i proposition RP 111/2026 rd.

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 111/2026 rd utan ändringar.

Betänkande UtUB 12/2026 rd

Helsingfors 20.10.2026

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Johannes Koskinen sd
vice ordförande Sofia Vikman saml
medlem Eva Biaudet sv
medlem Veronika Honkasalo vänst
medlem Inka Hopsu gröna
medlem Kaisa Juuso saf
medlem Atte Kaleva saml
medlem Anne Kalmari cent
medlem Pia Kauma saml
medlem Jarmo Lindberg saml
medlem Veijo Niemi saf
medlem Antti Rinne sd
medlem Jenna Simula saf
medlem Ville Skinnari sd
medlem Tytti Tuppurainen sd
medlem Ville Vähämäki saf.

Sekreterare var

utskottsråd Tiina Larvala.